

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Hermanni Conringii De Antiquitatibus Academicis Dissertationes

Conring, Hermann

Helmeftadii, 1674

Supplementum LXVII. Ad pag. CXXXIIX.

urn:nbn:de:hbz:466:1-12929

Ad pag. CXXXIIX.

IN Clementinæ à nobis in Dissertatione adductæ verbis dis-
serta fit mentio Insignium Doctoratus; & quidem ita,
ut appareat, tunc temporis fuisse illa in usu, & solenni ritu
cum gravibus impensis *circa cibos vestes & alia recipi* tunc so-
lita. Lata autem est illa Clementina in Concilio Viennensi
sub Clemente V statim initio seculi decimi quarti. Ut pro-
inde insignia Doctoratus aut Magisterii jam tum seculo præ-
cedenti tertio decimo cæperint, non minùs atque eorum so-
lemnes collationes, Ad illa autem Clementinæ verba hanc
glossam adjecit Joannes Andreas magni nominis Bononiensis
Jurisconsultus. *Ita loquimur nos. (Bononienses videlicet) Et
ista Insignia sunt, Cathedra, Birretum: apud aliquos Liber, Annu-
lus, Osculum. Ut proinde Bononiæ Cathedra tantùm & Birre-
tum inter insignia Doctoratus fuerint numerata; in aliis au-
tem Universitatibus observata & reliqua: quo quidem tem-
pore vixit Andreas ille, quem constat obiisse anno 1346.
Non contemnenda porro de Insigniis illis notavit & Guido
Pancirollus Jctus Italus eleganter doctus l. 1 cap. 33 Varia-
rum lectionum: quæ igitur etiam hic merentur legi. Nostro-
rum Doctorum Insignia sunt Pileus quadratus, qualem Sacerdotes
gerunt, ut *Justitia Sacerdotium in eos, qui creantur Jurisconsulti,*
*translatum esse significetur: etsi in Italia hoc hodie in desuetudi-
nem abiit. Item Annulus pro signandis responsis iisdem tradi-
tur. Longa quoque vestis, qualem gestant sacerdotes: & Cathedra
atque Liber, quæ ad indicandam, datam ad docendum & jura in-
terpretandi facultatem, adhibentur. Osculum autem, quo Doctor
creatus excipitur, est gratulationis porta, dignitatis demonstratio,
non insigne. De quibus Glossa in Clement. 2 in verb. Insignia
t. de Magistris, & ibi Canonista. Hæc Pancirollus: ubi tamen
quo**

quo auctore hi ritus cæperint, non docet, fortè nec in aliis veritatem affecutus, uti mox patebit. Longe altiùs petita sunt quæ Nicolaum Peirescium, virum utiq; pereximium, de horum Insignium origine in Aquensi Academia differuisse, refert Petrus Gassendus *vita Peirescii l. 1. sine. Biduo post*, inquit, cum ornamenta Doctorea in Fratrem conferret, dici non potest, quæ suavitate auditores perfuderit. Scilicet ex statua quadam Metrodori, cum galero suo, seu Arcadico pileo, & infulis, cumque pallio Philosophico & annulo in sinistra manu: itemque ex statuâ quibusdam Hippocratis cum simili pallio epomideg, adjuncta: ex inscriptione quadam Eubuli Marathonii, & infulata statua non ad cervices sed circum caput: ex consimilibus Platonis, Theophrasti, Phavorini, aliorum: ex cimeliis Gothicis, in quibus mitra pileis non admodum absimiles: ex innumeris aliis (ut breve faciam) monumentis ostendit, quemadmodum usus ejusmodi ornamentorum ab usque Græcis ad Latinos & ad nos usque transierit: quemadmodumque ex Philosophia atque veteri sacerdotio gradum fecerit in doctrinam professionemque multiplicem recentiorum Academiarum: idque citatis passim Conciliis, Patribus, Poëtis, Historicis, Philosophis, Orationibus, quibus plenam faceret fidem. Hactenus etiam ille.

Ut verò nec meam de hoc argumento dissimulem conjecturam: non equidem negaverim ex veteris ævi Philosophorum & Sacerdotum, etiam ipsorummet gentilium, habitu in Christianos Græcos pariter Latinosq; mores quædam transiisse: quoniam tamen seculo Tertio decimo, prisca illa & obsoleta fuerunt & fortè nemini mortalium amplius nota, liquidum est, illos qui tunc temporis isthæc insignia Doctoratum instituerunt ad exempla antiqua non respexisse. Non potest etiam placere, quod de significatione annuli tradidit Pancirolus, de signandis nempe annulo responsis: quia annulus non est insigne solis Juris Doctoribus proprium, sed commune

omnibus etiam Doctoribus reliquis. Mea igitur sententia hæc est. PRIMO omnis illa insignium Doctoralium collatio caput demum seculo tertiodecimo; quandoquidem ante istam tempestatem in ipsâ omnium primariâ Parisiensium schola solenni more nemo Doctor est creatus. SECUNDO ipsa illa insignia & solemnia quævis Doctoralia in id instituta sunt, ut quasi in Clericorum ordinem omnes Doctores & Magistri cooptentur. Et verò *Pileus* ille sacerdotalis est habitus: etsi Parisiis initid fuerit rotundus & denique anno M D XX ibi mutaverit in quadratum cornutum: teste harum rerum perquam curioso annotatore Joanne Launojo Theologo Sorbonico *l. de secessu Brunonis pag. 106.* Ad sacerdotium Justitiæ respexisse primum institutorem, quod statuit Pancirollus, non est verosimile, quoniam non solis Legum sed etiam Theologiæ Medicinæ & Philosophiæ Doctoribus conveniat. *Annulo* quasi pronubo præterea ab antiquis illis quidem temporibus, non minus atque hodie, Episcopalia munera conferri solent. *Longa* denique *vestis* quâ etiamnum passim Doctores uti solent, verè sacerdotalis est habitus, ceu rectè notavit Pancirollus. Tantum Liber & cathedra sunt aliquid Doctoribus proprium. Accedit, quod omnis graduum collatio olim facta fuerit & nunc quoque fiat, si jus Pontificium spectemus, quasi auctoritate alicujus Episcopi aut Archidiaconi, certè non nisi ejus qui clericali pollet dignitate. TERTIO institutum hoc omne deberi alicui Romanorum Pontificum per facit verosimile illud, quia & totum vergit in sacri ordinis augmentum, & in omnes scholas publicas est introductum: quale quid nullus Imperator Rex vel Princeps valuit efficere: quia denique plurimis olim persuasum fuit, omne scholasticum ad Romanæ Curiaë ditio- nem pertinere. QUARTO item per quam probabile mihi reddit illud

Illud quod Dissertatio habet pag. 137 de Privilegio Parisiensibus Doctoribus per Nicolaum IV^{um} dato; perinde atque ab illo Nicolao est illud pereximium quod ibi attulimus in medium, ita etiam omne hoc de Doctoralium insignium collatione eidem acceptum esse referendum. Certè purpureus pileus Doctorum non potuit cœpisse prius quàm ille Cardinalibus fuit concessus. Fateor tamen hoc meum de Nicolao IV Papa auctore tantùm conjecturam esse: rem verò omnem quàm rectissime intelligi posse ex Privilegiis Pontificiis Parisiensi & Bononiensi Scholæ concessis, modò illa in lucem promerentur.

Ne quis porrò dubitet, Doctoribus olim insignia Doctoratus quæ appellantur tanquam Clericis esse concessa, atque adeo Doctores & Magistros Clericis fuisse annumeratos, adferam hoc loco saltim illa quæ notavit Pancirollus *Variar. lection. l. 1. cap. 89.* Cum enim dixisset, in Italia olim, omnes qui à mechanicis artibus vacabant, sive administrandis magistratibus vel conscribendis instrumentis, sive docendo sive interpretando juri operam dabant, Judices vocatos, subjungit hæc verba: Postea verò quam longis ac sacerdotalibus vestibus, quadratoque pileo, insigniri Doctores cœperunt, Clerici sunt appellati: ut ex vetustis instrumentis constat: Et alii ad eorum differentiam Laici. Quo vocabulo nostri Doctores saepe utuntur, cum quid Laicis displicuisse dicunt. Ut Paulus Castrensis, qui Laicos Legum imperitos interpretatur. Taceo, quod non olim duntaxat sed hac etiam tempestate compluribus fuerit visum, Academias esse corpora non secularia sed Ecclesiastica: quibus proinde ea quæ de instituto Doctoralium insignium attulimus non poterunt displicere.

SUPPLEMENTVM LXIIX.

Ad pag. cXL.

Seculo quarto, Romæ pariter & Constantinopoli, omnem

ZZ 2

in